

Respekt för el

Många fixarprojekt i hemmet kan du som lekman själv göra. Men vad gäller elarbeten finns strikta regler, precis som det gör för våtrum. Elarbeten måste du lämna till en behörig elinstallatör så att det utförs på ett korrekt sätt. Det är viktigt för din egen säkerhet, både för att undvika tråkiga försäkringsbesked och skador.

När det kommer till el, finns en hel del saker du inte får göra utan behörighet. Dessa arbeten ska lämnas till en behörig elinstallatör.

5 saker du inte kan – eller får – fixa själv

1. Utförande av fasta installationer.
2. Installation av golvvärme och värmekabel.
3. Byte av ojordat vägguttag (eller stickpropp) mot jordat.
4. Förläggning av kabel i mark.
5. Installera fast utomhusbelysning.

Är du riktigt försiktig, finns dock några undantag för elarbeten du faktiskt får lov att göra själv. När du jobbar med fasta installationer – såsom vägguttag, strömbrytare eller en takarmatur – är det viktigt att du tar ur propparna/säkringarna eller slå av huvudströmbrytaren till elen innan du börjar. Är det en elektrisk apparat du behöver fixa så drar du naturligtvis alltid ut stickproppen. Och: Se till så att alla därhemma vet att du jobbar med elen – så att ingen råkar slå på den mitt i arbetet.

5 saker du kan fixa själv

1. Byta fast installerade strömbrytare och vägguttag (högst 16 ampere). Slå av elen först och kontrollera att det är spänningslöst i strömbrytaren innan du sätter igång.
2. Byta fast ljusarmatur. Under förutsättning att du vet vad du gör, får du byta en fast ansluten ljusarmatur i din bostad. Men det måste vara på torra, icke brandfarliga ställen. Annars ska du låta en behörig elinstallatör göra jobbet.

3. Reparera och byta ut delar i trasiga skarvsladdar och apparatsladdar. Om en sladd har gått av eller om isoleringen har skadats får du inte laga den. Däremot kan du kapa av den trasiga delen. Men tänk på att du bara får ersätta sladd, stickpropp och skarvuttag med samma slags material som tidigare. Har du en lampa som du vill byta stickpropp på till annat slag – exempelvis en ojordad till en jordad – (eller på hushållsapparater) ska den lämnas till en fackman.

4. Montering av skarvsladdar. Om du sätter ihop en skarvsladd som ska användas i ett jordat uttag, måste alla delar till skarvsladden vara i jordat utförande. Glöm inte att kontrollera den grön-gula skyddsledaren så att den verkligen sitter fast ordentligt på rätt ställe. Den får aldrig anslutas till någon annan anslutningsskruv än den som är försedd med en jordsymbol.

5. Belysning ute – med lågspänningssystem. Det finns faktiskt belysning som du får installera själv. Numera finns gott om olika lågspänningssystem på marknaden som du kan installera själv liksom solcellsdrivna armaturer. Kontrollera att de är anpassade för utomhusbruk (och klarar fukt, kyla, värme och sol) genom att titta efter märkningen "IP" med det lägsta värdet 44. Nyare armaturer ska också vara CE-märkta.

All annan elinstallation ska du lämna till behörig elektriker.

Tips: Jordfelsbrytare – en klok livförsäkring

Om du nyligen har flyttat in och inte gjorde en särskild elbesiktning innan du flyttade in – är det bra att göra det. Alternativt kan du ta hem en auktoriserad elinstallatör som går igenom all el och ser till att den är säker. Om hemmet inte har någon jordfelsbrytare är det bra om du passar på att installera det.

Källa: Elsäkerhetsverket

Läs mer på Elsäkerhetsverket om vad du får och inte får göra i hemmet:

<https://www.elsakerhetsverket.se/privatpersoner/detta-far-du-gora-sjalv/>